

Trường THCS Hà Huy Tập
Tổ Ngữ văn

Tuần 22 - Tiết 81-82

Văn bản

QUÊ HƯƠNG

Tế Hanh

Ngữ văn 8

I. Đọc - hiểu chú thích:

1. Tác giả:

- Tên : Trần Tế Hanh .
- Quê ở Quảng Ngãi.
- Ông có mặt trong phong trào Thơ mới ở chặng cuối với những bài thơ thể hiện nỗi nhớ thương tha thiết quê hương miền Nam và niềm khát khao tổ quốc được thống nhất.
- Nhà nước trao tặng Giải thưởng HCM về VHNT.

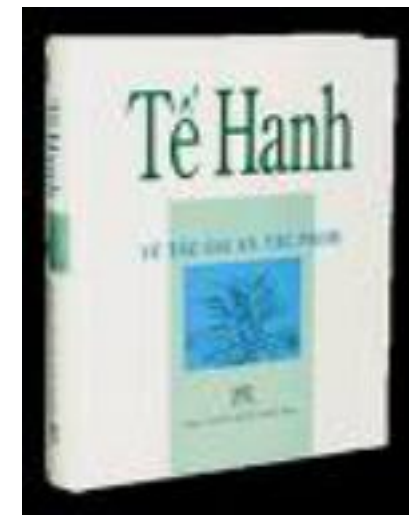

I. Đọc - hiểu chú thích:

1. Tác giả: SGK

2. Tác phẩm:

- Thể loại: thơ 8 chữ
- Xuất xứ: rút trong tập “Nghẹn ngào”, in trong tập “Hoa niên”

*Làng tôi ở vốn làm nghề chài lưới:
Nước bao vây, cách biển nửa ngày sông.*

Tác giả đã giới thiệu chung về làng quê của mình qua những chi tiết nào?

1. Tìm chi tiết miêu tả khung cảnh thiên nhiên lúc đoàn thuyền ra khơi đánh cá.

*Khi trời trong, gió nhẹ, sớm mai hồng
Dân trai tráng bơi thuyền đi đánh cá.
Chiếc thuyền nhẹ hăng như con tuấn mã
Phăng mái chèo, mạnh mẽ vượt trường giang.
Cánh buồm giương to như mảnh hồn làng
Rướn thân trắng bao la thâu góp gió...*

2. Em có nhận xét gì về khung cảnh thiên nhiên và nó hứa hẹn một chuyến ra khơi như thế nào?

3. Tìm các biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong các câu thơ trên và nêu tác dụng ?

GỢI Ý : Cảnh đoàn thuyền đánh cá ra khơi

- Con thuyền:

+ So sánh: “*như con tuấn mã*”

+ Dùng động từ : “*hăng*”, “*phăng*”, “*vượt*”.

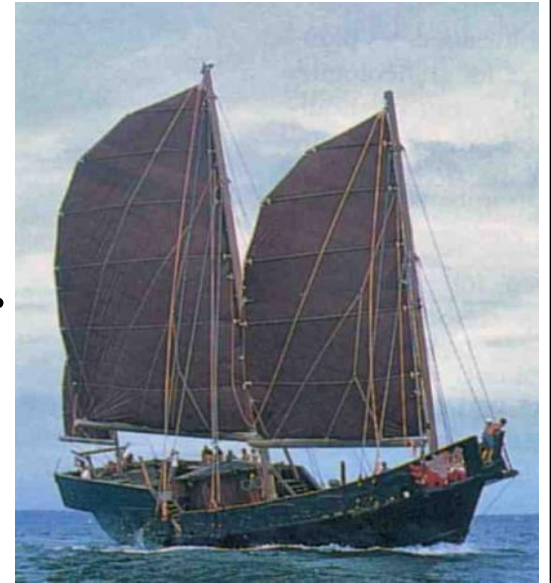
→ Nghệ thuật: So sánh, nhân hóa để thể hiện khí thế dũng mãnh của con thuyền khi ra khơi.

- Cánh buồm:

+ So sánh “*như mảnh hồn làng*”.

+ Dùng động từ : “*giương*”, “*rướn*”, “*thâu*”.

→ Cánh buồm mang vẻ đẹp lãng mạn, là linh hồn của làng chài.

*Ngày hôm sau, ồn ào trên bến đỗ
Khắp dân làng tấp nập đón ghe về.
“Nhờ ơn trời biển lặng, cá đầy ghe”,
Những con cá tươi ngon thân bạc trắng.
Dân chài lưới làn da ngăm rám nắng,
Cả thân hình nồng thở vị xa xăm;
Chiếc thuyền im bến mỏi trở về nằm
Nghe chát muối thấm dần trong thớ vỏ.*

**Cảnh đoàn thuyền
đánh cá từ biển trở về
được tái hiện như thế
nào?**

**Hình ảnh dân
chài được miêu tả
ra sao?**

**Hình ảnh con
thuyền sau chuyến đi
dài như thế nào? Hình
ảnh đó gợi cho em cảm
xúc gì?**

GỢI Ý

- Hình ảnh con thuyền:

+ Nghệ thuật nhân hóa: *im, mỗi, nằm.*

+ Nghệ thuật ẩn dụ: *Nghe ...thấm dần.*

→ Hình ảnh con thuyền trở nên có hồn.

- Hình ảnh người dân chài:

*da ngăm rạm nắng, nồng thở vị
xa xăm*

→ Khỏe mạnh, vạm vỡ qua lối
tả thực, lãng mạn.

*Nay xa cách lòng tôi luôn tưởng nhớ
Màu nước xanh, cá bạc, chiếc buồm vôi,
Thoáng con thuyền rẽ sóng chạy ra khơi,
Tôi thấy nhớ cái mùi nồng mặn quá!*

**Nhớ về làng,
tác giả nhớ
tới những
hình ảnh
nào?**

**Nêu những biện
pháp nghệ thuật
được sử dụng để
thể hiện nỗi nhớ
của tác giả với
quê hương?**

II. Đọc- hiểu văn bản:

1. Giới thiệu làng quê:

*... vốn làm nghề chài lưới
...cách biển nửa ngày sông.*

(Lời giới thiệu bình dị, tự nhiên)

⇒ Hình ảnh làng chài gần gũi, hiền hòa.

2. Hình ảnh làng quê:

-trời trong, gió nhẹ, sớm mai hồng

★ Cảnh : - ồn ào trên bến đỗ
- tấp nập đón ghe về

(liệt kê, từ láy...)

⇒ Bình minh đẹp, tươi sáng, cuộc sống ấm no, hạnh phúc của vùng quê trù phú.

+ hăng như con tuấn mã

★ Thuyền

+ phăng ... mạnh mẽ vượt.

+ Cánh buồm giương to như mảnh hồn làng

+ im bến mỗi trở về nằm

+ Nghe chất muối thấm dần trong thớ
vỏ

(So sánh, ẩn dụ, nhân hóa, động từ mạnh)

⇒ Sức sống mạnh mẽ, không khí lao động sôi
nổi, hứng khởi, cánh buồm là biểu tượng đẹp,
thiên liêng, là linh hồn của làng chài.

+ làn da ngăm rám nắng.

★ Người + thân hình nông thở vị xa xăm.

(Bút pháp tả thực kết hợp với bút pháp lãng mạn...)

⇒ Gợi vẻ đẹp khỏe khoắn, rắn chắc, mạnh mẽ, dạn dày của dân làng chài.

3. Nỗi nhớ quê hương của nhà thơ:

... tưởng nhớ - màu nước xanh

- cá bạc

- chiếc buồm vôi ,

...nhớ cái mùi nồng mặn quá !

(liệt kê, câu cảm thán, điệp ngữ)

⇒ Chân thành, tha thiết, sâu nặng.

IV. Luyện tập

1. Bài tập trắc nghiệm:

Nhận định nào dưới đây nói đúng nhất tình cảm của Tế Hanh đối với cảnh vật, cuộc sống và con người quê hương ông ?

- a) Nhớ về quê hương với những kỷ niệm buồn bã và đau xót, thương cảm.
- b) Yêu thương, trân trọng, tự hào và gắn bó sâu sắc với cảnh vật, cuộc sống và con người của quê hương.
- c) Gắn bó và bảo vệ cảnh vật, cuộc sống và con người của quê hương ông.
- d) Cả A, B, C đều sai.

* DẶN DÒ:

- Hãy viết đoạn văn 6 -8 câu nêu cảm nhận của em về 4 câu thơ cuối của bài thơ “Quê hương”.
- Xem trước bài “ Khi con tu hú”.
- Khuyến khích các em học sinh ghi chép và làm bài tập vào vở *bài soạn*.
- Khi đi học lại, các em sẽ nộp vở cho giáo viên bộ môn để được điểm cộng.

Chúc các em học sinh học tập tốt